

Locuinti'a Redactorului
si
Caucelari'a Redactiunii
e in
Strat'a Morariloru Nr. 13.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decâtu numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federatiunii.”
Articlii ramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune :

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre sise lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Romanii'a :

pre an. intregu 40 Lei n. = 16 fl. v. a.
„ 6 lune . . . 20 „ „ = 8 „ „ „
„ 3 — . . . 10 „ „ = 4 „ „ „

Pentru insertiuni :

10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brale pentru fiesce care publicati-
une separatu. In Loculu deschisu
20 cr. de linia.
Unu esemplariu costă 10 cr.

Unitatea Romaniei.

(Vedi Nr. 60.)

Cumcã machin'a cea complicata, amintita la finea
articlului precedent, este du a l i s a r e a i m p e r a -
t i e i austriace, credemu cã OO. cetitorii nostri au in-
ticlesu-o indata. Dupa atãte esperiminte constitutiunale si
semi-constitutiunale, ca totu atãte incercãri gresite de
a mascã absolutismulu, cãte s'au facutu in Austri'a spre
electrisarea cadavrului austriacu, dupa atãte a loviture ce
au suferitu acestu imperiu putredu, de la 1848, in coce ;
dupa numeroase manifestatiuni a dorintiei si justeloru
prtensiuni a poporeloru, de ce in ce mai imperioase, se
vorbiã si se credeã cã, barbatii de statu ai imperiului au-
striacu, luandu in consideratiune multimea si diversitatea
provincieloru, precum si starea cea poliglota a cestoru-a,
voru gasi in fine adeverat'a base pre carea singuru este
posibila reconstituirea si consolidarea imperiului prin
multumirea poporeloru, asigurandu-li-se interesele lor
vitale. Se vorbiã adeca, sub ministeriulu lui B e i e r e -
d i, despre intentiunea serioasa de a se reconstitu imperi-
ulu pre b a s e a f e d e r a l i s t i c a. Spaima si
cutremuru cuprinse pre oligarcii magiari si ei, mai nainte
iuderetnici, cerbicosi, preapretensivi, alergara in ruptulu
capulu la Vien'a, unde prin tãreitura si prin cascigarea
in partea sa a totoruru eleminteloru reactionarie a le ab-
solutismulu, li-sucese a midioloci delaturarea inaugurãrii
sistemului federalisticu, si reesãra cu D u a l i s m u -
l u. Doue machine de feru cu doue caldãri si legate
de olalta cu unu firu de atia !

S'au dïsu de nenumerate ori, in acestu organu, ce vã
sã dïce d'acã ? este de r i -
aci, intentiunea nostra asta data este numai de a
dovedi ce rezultate au produsu monstrulu celu cu
doue capete. Sub absolutismu poporele Austriei erau
tote nemultumite, asta-di ? nu numai cã sunt nemultiu-
nite, dar vedindu pre doue d'intr'insele privilegiate, sunt
indignate pana in adanculu sufletului. Elementulu nem-
tiescu de d'incolo si celu magiaru de d'in coce de Lait'a
devenite amendoue gindarmii eceloru lalte natiuni, trãsera,
a supra-si ur'a neimpacata a cestoru-a, sunt detestate, de-
venira cu totulu isolate. Spre adevierirea asertiunii no-
tre servescu tote cãte s'au intemplat in Boemi'a, mai
nainte si dupa starea de asediu, adunãrile poporale in
Moravia, Laibacu, etc, chiaru si adunarea meseriesiloru
Cehi si Nemti tienuta in dïlele trecute la Vien'a, demun-
stratiunile talieniloru d'in Tirolu si Trieste unde era
totu in dïlele trecute se gasira placate revolutiunarie pre
parietii edificieloru) procedur'a deputatiloru polonezi in
senatulu imp. d'in Vien'a, si altele. De d'incece ? Sã o
mai spunemu ore, cã elementulu magiaru, de candu esiste
statulu Ungariei, neci odata n'au fostu mai isolatu decâtu
cum este asta-di. Chiaru la 1848, candu Romanii d'in
Trans., Banatu, Serbii si Slovaci d'in Ung. prinsese ar-
mele in contr'a Magiariloru, acesti-a aveã o multime de
aderinti intre Romanii si Slavii imbetati de resunetele
cele dulci a le libertãtii, pentru carea magiarii dïceã cã
se lupta, — asta-di inse a fara de cãti-va individi, n'au
pre nimene. Magiarii insi-si o seiu prea bine cã su-
fletulu si inim'a natiunii romane s'au instrainatu de
d'insii.

Pentru elementulu nemtiescu d'in Austri'a, izolarea
nu involve neci unu periclu, dar' pentru elem. magiaru
pote avè urmãrile cele mai funeste. Caus'a este atãtu de
fresca si usioru de priceputu, cãtu nu credemu a fi de
trebuintia neci macaru a o indegetã.

E bine ! acestu statu dualisticu, carele pre buna ca-
le inca neci nume adevieratu nu are, carele nu au potutu
deveni unitate centralisata, carele nu va potè durã neci
dualisatu, cã-ce machin'a cea complicata sãu nu va imblã
de locu, sãu amblandu in doue directiuni contrarie, atã
se va rumpe . . . acestu statu, carele de 21 de ani este
in decadintia progresiva, carele nu se pote consolidã in

laintru, carele nu mai pote mistui . . . a cestu
s t a t u m o n s t r u, Domniloru, are a p e t i t u l l
Dar' semnati bine, cã apetitulu lui sãmena cu a bolitoru-
lui carele in agoni'a sa postesce felurite bucate, inse ace-
stu apetitu e falsul Austri'a, carea in florea poterii sale
si in tempurile absolutismulu, nu au potutu mistui Boe-
mi'a sclava, (neci pomenindu despre Ungari'a) ba neci
chiaru cele mai nice provinciore inundate de elementulu
nemtiescu, Austro-Magiari'a, slabãnc'a baba, voiesce as-
ta-di in èr'a libertãtii, sã inghita „n e r u m e g a t a” Ro-
mani'a juna, pre carea Turculu, odeniora spaim'a Europei,
n'au potutu-e preface in pasialicu turcescu. Magna petis
Phaeton ! Se dïce cã asta pofta este intr'adeveru falsa si
pentru cuventulu cã nu ar' fi a filoru lui Ari-
minu d'in Translaintia, ci cã filoru celoru du-
bii ai lui Atil'a li-ar cure balele dupa frum-
s'a mireasa a Orientulu, carea li-ar fi fostu (d'in
poveste) candu-va si logodita, dar pana acum nu-si ga-
sise popa carele sã i cunune, asta-di inse Sasutiulu de
Benst (dora numai pentru acea vre sã se desfintieze Con-
cordatulu ca dsa, popa nepopa, sã pota cununã si fãra
dispensatiune) cu patrafrulu in grumadiu stã gata de
ceremonia falindu-se cu ereticulu mire d'impreuna, cã
nanasiulu inca ar sta gat'a si cã este de neamu mare,
miculu nepotu alu marelui Unchiu. Cine altulu decâtu
Napoleonu imperatulu Francesiloru, carele dupa ce au
contribuitu si cu sangele acestei brave si mari natiuni, la
eliberarea poporeloru apesate, de acum innainte, numai
èc'asiè de florile cucului, de dragulu Austro-magiariiloru
are sã se subjuge unulu d'na altulu . . .
totu deaun'a mai usioru decâtu a subjugã pre cele libere,
apoi sã nu trãcemu cu vederea, cã d'aca imper. Napoleonu
la betranetie si-ar pune capulu pre nebulie, de a buna
sama are sã o patiesca precum au patitu-o in Mesiuc.
Poporele Europei ar privi cu ura si despretiu la bacãnu
(negotiatoriu) si traficantulu de omeni si de libertatea
loru, èra natiunea alu carei-a calãu este de 17 ani, va
cere sama de usulu potestãtii cu carea l'au inzestratu sufra-
giulu universalu alu filoru sãi, pre cari de 17 i mome-
mesce cu promisiunea incoronãrii edificulu cercandu
a-i despagubi cu putïnu lustru de gloria pentru libertatea
perduta. Cu ocãsiunea alegeliloru d'in urma a si inceputu
a da semne invederate cã sunt satui de gloria si setosi de
libertate.

Observãmu si asta-data ceea ce observãsemu la in-
ceputulu articlului pres., cã tote cãte se vorbescu despre
marea pretenia a lui Napoleonu cu Austro-magiarii, de-
spre eventual'a aliantia Franco Austro-magiara despre sti-
pulatulu pretiu alu prieteniei si altele cãte tote, le con-
siderãmu a fi numai nesce apucature diplomatice. Napo-
leonu, d'in soiulu celu cu „tiene minte” neci odata nu vã
fi sinceru prietenu alu Austriei, sãu alu austro-magiariiei.
Elu au causatu Austriei cele mai multe rele, elu i-au
datu prim'a lovitura, elu, credemu noi, i va da si cea de
pre urma, fãra ca sortea ei sã descepte macaru com-
patimire. Politic'a Austriei au produsu aceste rezultate
triste. Politic'a ei traditiunala este a meditã cuceriri
nove si atunci candu esistintia ei este problema-
tica, este amenintata nu numai d'in a fara, ci, ceea ce
este inca mai rãu, chiaru si d'in laintru. Se pote cã Aus-
tri'a crede cu firmitate a se fi intaritu prin ceea ce intru
adeveru au slabitu, prin dualismu, uita inse cã regatulu
Ungariei, si anume soiulu magiaru, de la batalia de Mo-
haci, este in decadintia continua si cu pasi gigantiei se
apropia de prepastia urmandu politic'a actuala. Ungari'a,
fãra de scutul ce l'au avutu sub aripele vulturelui cu
doue capete, nu ar fi potutu existe si rupta de Austri'a
nu ar potè existe de felu. Cu tote aceste se crede cã, Aus-
triei, ideea de cuceriri noie, o supedita barbatii de sta-
tu ai Ungariei.

(Inchiarea in Nr. viit.)

Selagiu, in 7. iuniu, 1869.

Dle Red ! De ora cã majoritatea intielegintiei
Selagiene atãtu beserecesca cãtu si celei mirena, inca
d'intru inceputu, — indata dupa esãrea scirci cã
prelatii catolici a congressulu in caus'a autonomiei
beseriei catolice, vreu sã chiami si pre romanii g.
catolici — ingrigita de autonomia beserecei roma-
nesci, a condempnatu participarea la acelu congressu
precum si totu amesteculu strainiloru in causele no-
stre beserecesci, nu am aflu de necesariu a ve mai
serie in meritulu acestui obieptu cu atãtu mai ver-
tos cã la cele ce s'au dïsu cu atãtu intieleptiune si
eruditiune in numerulu 41 si mai apoi in nrii 53, 55
si 56 alu pretiuitulu Dvostre diuariu „Federatiu-
nea” nu asi fi avutu si nu asi avè de a mai adauge
nemica; acum inse dupa ce in dïlele trecute, am
capetatu si cerculariulu consistoriulu Gherlanu con-
vocatoriu la congressulu unguriloru catolici si dupa
ce cetii sã binevoitoriele Dvostre reflexiuni relativu
la clerulu si poporulu Selagienu, d'in incidentulu tele-
gramulu tramisu de care-va protopopu zelosu d'in Se-
lagiu recomandandu pre individii alegundi la numitulu
congressu, nu potu sã nu facu cãte-va observatiuni, nu
la meritulu lucrului (pentru cã debe sã ve spunu d'in
capulu loculu, cã majoritatea Selagieniloru e de-
turmurita deja, a nu alege nece decâtu la desu nu-
mitulu congressu) ci numai la partea formale a ace-
lui-a si sãu mai bine dicundu la literale convocatorie.

Prelatii magiari catolici in convocatoriile lor
date 1 Maiu a. c. punu terminulu congressulu pre 20
Iuniu; acesti prelati au potutu fi sute de ani fãra
adunãri beserecesci la care sã partecipe si mireni;
acum inbulditi de spiritulu tempului si de reclamã-
ciunã d'acã sãu terminulu in care de sã se fãca
alegerile la aceea adunare, nu pote sã nu se nasca
in elu, prepusulu cã maritii prelati unguri, nu lucra
destulu de sinceru, candu demanda a se face alege-
rile in asiè putïnu tempu, asiè d'ãundu in ruptulu
capulu, si mai alesu noi romanii gr. catolici, amu
potè dïce cã fatia cu noi subversãza si ce-va rea
credintia, pentru cã, d'eca domni unguri catolici au
atãta gratia cãtra noi de ne chiama la adunãrile sale
beserecesci, de ce ne surprindu de ce ne dau terminu
numai de cãte-va dïle in o asiè cestiune grea ? de ce
maritii prelati unguri, potendu fi secle intregi fãra
congressu beserecescu, numai potu fi, nu mai potu
asceptã si acum macaru 2—3 luni, ca sã se pota
consultã si romanii gr. cat. convocati la acelu con-
gressu, dupa cum merita momentositatea causei ? au
vrutu sã ne surprinda, sã ne aduca in confusiune si
asiè sã pescuesca in turbure ? d'eca au vrutu confu-
siune intre noi, si au ajunsu scopulu, i ascurãmu
inse cã santiele sale, dupa cum cunoscemu convic-
tiunile gr. catoliciloru d'in diecesea Gherlei, putïnu
folosu ei voru luã; suntemu dedati cu apucaturele
unguriloru, nu ne supera multu; ce ne supera forte
multu si ne pune in uimire, e cerculariulu consisto-
riulu Gherlanu relativu la desu numitulu congressu
alu catoliciloru; acesta cerculare e datata in 22
maiu, pusa pre posta in 26 maiu a. c. demanda pro-
topopiloru ca pana in 13 iuniu a. c. sã fãca relatiune
despre rezultatulu alegerei la adunarea d'in Bud'a-
Pest'a; cea mai mare parte a protopopiloru, abiè au
capetatu acesta cerculare in 1 iuniu si multi, forte
multi in 4—5 iuniu; acum poftimu a conscrie pre
alegatori in 7—10 dïle si a face o alegere legale !
nu e acest'a o satira pentru clerulu si poporulu no-
stru unitu cu beserec'a Romei ? nu e acest'a o evi-
denta eludere a manifestãrii adeveratei convingeri
a credintiosiloru gr. catolici d'in dieces'a Gherlei ?
nu amu presupusu nece odata lucruri mari in pri-
vintia autonomiei beserecei romanesci de la vene-
rãtii capitularisti ai Gherlei atãtu-a inse amu fi
asceptatu cu totu dreptulu ca intr'una cause atãtu
de momentosa si care ne atinge cordele cele mai de-
licate, sã fia doveditu mai multa precautiune, mai
multu scrupulu; prea veneratulu capitulu poteã sã
ne scape de confusiunea pusa in lucrare de santiele
sale d'in Ungari'a, cã-ci tare ni e frica cã se voru
afiã si de acei a cari voru suspitiunã cã eneratulu
nostru capitalu ar' fi in contielegere cu mariele sale
d'in Pest'a, pentru a ne pune de nou sujugulu ca-

toiciloru de ritulu latinu, pentru a ne ingropà autonomià beserecèscă pentru totu-de-un'a; voru potè conchide acest'a multi si d'in cuvintele cerculariului cuprinse in alinea 1 unde v. consistoriu d'ice „cà nu se voru pertratà in acelu congressu dogme sèu disciplin'a beserecei, ci modalitatea administrării bunuriloru beserecei si scolastice, si particularele interese a le fia carei diecesee;“ nece unu omu cu minte care cunosece pre dd. capitularisti d'in Gherl'a nu pote presupune cà nu voru cunosece consecintiele unei pertraptări in Bud'a-Pest'a a intereselor nostre diecesane, de unde dara acesta amagire propria? sèu credu mariele sale cà trebele diecesei nostre se potu petratà in adunarea unguriloru catolici compusa prin alegeri directe fàra de ce va consecintie funeste pentru autonomià beserecei rom. unite? noi asìe scimu cà avemu mètopolitu independente de beserec'a catolica a unguriloru, avemu beserica autonoma coordinata si nu subo denata celei ungresci catolice, de ce dara sè nu desbatemu causele nostre beserecei in sinodele nostre, si dèca avemu sè ne aperàmù ce va interese particulare in adunarea catoliciloru de ritulu lat. nu ar potè ore tramite mai bine sinodulu nostru provinciale delegatii sei acolo preveduti cu instructiune? ne dore forte multu cà chiaru de la acei-a cari sunt chiamati in prim'a linia a aperà interesele beserecei nostre, nu vedemu facundu-se nece unu pasiu pentru delaturarea rèului ce ne amenentia. de aci se escà confusiunea cea mare in tota diecesea fatia cu acestu congressu, ce apriatu se vede si d'in telegramulu tramesu „Federatiunii“ de Selagieni in care recomanda pre unii barbati ce ar fi de a se alege; compatimimù intru adeveru pre aceea parte a Selagieniloru, cari ne dandù-si truda d'a cunosece parerea majoritătii in acestu objectu. lucra de capulu sèu si recomanda implicate o practica, ce nece decàtu, nu ne pote scapà de rèulu de care se teme si ea ca si noi cari cugetu cà amu formà majoritatea; sè nu ne facemu ilusiuni, cà deputatii alesi mergandu la Pest'a voru protestà contr'a amestecului in trebele nostre; cunoscemu pre bine rezultatulu acestei politice, sè nu facemu si cu autonomià beserecei ca si cu cea a Transilvaniei! sè mergemu la Blasiu era la Pest'a nece decàtu! —

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a d'in 11. a camerei deputatiloru.

Presiedinte: Paulu Siomsiciu; notari: Petru Mihali si Colom. Sèlu. D'in partea guvernului ministri: c. Iuliu Andrasf, Baltasaru Horvatu, Col. Bedecoviciu, c. Emer. Micu, b. Ios. Eštvösiu, Melch. Lonjai si Stef. Goroveiu.

Siedinti'a se deschide la 10 ore a. m.

Se citește si autentica procesulu verb. alu siedintiei precedenti.

Presiedintele enuncia scrisorile ce i sunt la mana, si intre altele credentiaula deputatiloru: Eugeniu Mocioni alesu in Santu-Nicolau-Mare, (cott. Torontalu), si Eugenu Madaràsu alesu in Ciacu-varu (cott. Albei). Petitiunile intrate contr'a conscrierii electorali d'in Santu Nicolau-Mare si in comitatulu Pest'a se voru resolvì in 15. l. c.

Mai multi deputati susternu diferite petitiuni, intre acesti-a Vasiliu Buteanu presinta un'a d'in Solnoculude-Mediulocu contr'a conclusului comitetului cottatensu, creatu in privinti'a delaturării stavileloru moriloru de pre Somesiu.

Petitiunile intrate se predau comisiunii de petitiuni.

Sandru Almasi interpelèza pre ministrulu de interne pre cum urmèza: Ce a indemnatu pre dnulu ministru de interne a esmite de nou jude de instructiune in cottulu Hevesiu spre a maltratà de nou, in caus'a cunoscutului conclusu comitatensu, pre vice-comitele secund., tribunalele si pre singuratecii membri ai comitetului cottatensu, — dupa-ce esmisulu jude de instructiune Rozgoni conformu declaratiunii sale a terminatu investigatiunea? Pre care lege basèza dnulu ministru dreptulu d'a incomodà pre singurateci pentru conclusele create de intregu comitatulu? Pana candu va durà in cottulu Hevesiu situatiunea ilegale, si candu va binevol d. min. a respunde la acesta interpelatiune?

Apoi interpelèza pre ministrulu justitiei: Fiindu-cà nou'a procedura civile a intratu in viètia cu prim'a iuniu, facutu-a d. ministru despusetiuni, ca judii cercuali sè aiba personalulu auxiliariu, recerutu prin lege, ca nu cumva judii respectivi sè fie ingreuiati preste mesura, si părtille interesate sè susefere?

Ministr. justitiei: On. camera! Dlu interpelatoriu a smintitu cu adres'a, fiindu-ca interpelatiunea in cestiune erà a se face dlui min. de interne. — Deci interpelatiunea se predà ministrului interneloru.

Sig. Supanu interpelèza pre min. comere. ca are de cugetu a indrumà banc'a de asiguratiune transilvana contr'a focului, ca sè-si implenescă obligamentulu fatia cu mai multi locuitori d'in Nitra, pre cari foculu i a seracitu cu totulu?

Gustavu Capu interpelèza pre ministrulu de interne in caus'a despusetiuniloru ministeriali facute in fondulu regiu (in Transilvani).

Sandru Fodroti, presinta scrisorea dietei croate in caus'a paduriloru. — Se pune la ordenea dilei pre 16 l. c.

Ministrulu pres. Andrasf respunde la interpelatiunea lui Tisa in caus'a interpretării legiloru. Se incaiera una disputa lunga, despre care in nr. v.

Presiedintele invita pre deputati a-si aduce pre luni biletele de votu pentru membrii delegatiunii imperiului.

Siedinti'a se inchia la 2 ore d. am.

Revista diurnalistica.

Diurnalulu ung. „Ellenör“ (controloriulu) publica unu ciclu de articli su titlulu „Combaterea municipiului“, esiti d'in pèn'a deput. Ludovicu Mocsary. Reproducemu si noi articulu alu fiindu cà revèrsa lumina a supr'a situatiunii natiuniloru nemagiare d'in Ungari'a.

„Unu argumentu nou si inca decidetoriu se aduce contr'a municipieloru — cestiunea de natiunalitate. Se d'ice: trebue sè prevenimù, ca nu cumva natiunalitătiele sè formeze cantone si teritorie d'in comitatele, in care sunt in majoritate; in contr'a natiunalitătiloru avemu trebuintia de unu centru solidu, de unu guvernulu firmu, care tienendu in manele sale frenelè aministratiunii si a le justitiei, sè pota infrenà tote tendintiele centrifugali a le natiunalitătiloru.

Deci, manecandu d'in aceste, scopulu ar fi, ca cu una versiune sè potemu retrage prea marile concesiuini, care le-amu facutu natiunalitătiloru propter bonum pacis.

Acestu-a n'ar fi unu jocu curatu, n'ar fi procedura onesta in privinti'a natiunalitătiloru. Si fiindu cà nu este jocu curatu, elu este periculosu. Ne amu demintì pre noi insi-ne, amu trage a supr'a nòstra tóta furi'a ultristiloru si a fanaticiloru natiunali; amu perde tóta increderea, si amu adauge mai multu de càtu ori candu la flacar'a acestei cestiuni ardietorie.

Fiindu cà ni-potu aruncà cu totu dreptulu, cà contestatiunile de impacare, prin care s'au inceputu la 1859 miscamintele nostre politice au fostu minciuni; au fostu minciuni tote acele vorbe frumose, cà d'in punctulu de vedere alu dreptătii si ecuitătii, suntemu gat'a a concede tôte câte sunt compatibile cu integritatea tierei; tote aceste numai frie'a le au scosu d'in noi, procedura nostra n'a fostu sincera, si voimù cà ce amu perdutu la podu se castigamù la brodu (compu, punte ambulante; tendinti'a nostra continua a fostu totu-de-un'a si va fi in veci a magiarisà si a desnatiunalisà pre toti locuitorii patriei, si nisuiimu a intrebuintià potestatea statului dreptu propaganda limbistica.

Inaintea natiunalitătiloru voru avè dreptu toti acei-a, cari au sentitu pre conatiunali si contr'a vicleniei si violintiei nostre, si estu-modu se voru resipi tote câte s'au facutu pana acum pentru chiarificarea cestiunii de natiunalitate si d'in respectulu delaturării periclororu ce aru potè proveni d'in ace'a.

Aceste voru fi urmările politice neonestè.

Cestiunea natiunalitătii este una cestiune vitale pentru noi. Si numai asìe vomu, potè predomni situatiunea creata de acèsta cestiune, de-cum-va:

vomu recunosece sinceru, cumcà patri'a nostra, in privinti'a limbei si a natiunalitătii nu este compacta, si este una tièra poliglota, in care nu comunitatea rasei si a limbei, ci comunitatea alipirii naturale si provenitoria d'in precedintie istorice càtra patri'a comune, apoi comunitatea libertătii si a buneii stări formeza legatur'a contractiva; d'aca vomu concede in modu onestu, fàra vre-una reserva si fàra tendintie ascunse, dezvoltare libera toturor limbiloru si natiunalitătiloru;

d'aca suntemu capabili spre a asecurà libertate si stare buna toturor cetateniloru patriei.

Estu-modu vomu potè asceptà tempulu, candu ardorea luptei se va alinà; candu toti se voru convinge, cà-si potu conservà natiunalitatea fàra ea sè rumpà in bucàti acèsta patria frumosa.

Eu asìe sciu, cà acestu-a a fostu conceptulu domnitoriu, de candu, parasindu nefericit'a nostra politica de natiunalitate, amu datu fatia cu situatiunea.

Si acum d'odata sè ni schimbàmù acèsta politica sanetosa, si recadiendu in vechi'a preocupatiune, sè tragemu asuprà nostra tote calamitătiele cestiunii de natiunalitate! Si pentru ce? Pentru ca ide'a ficsa a omeniloru centralisatiunii si ai omnipotintiei ministeriali sè se pota realisà!

Aiure aveti sè creati, domniloru, deslegarea cestiunii de natiunalitate, si nu resicati interesele nostre cele mai mari pentru voi'a monstriloru dvostre; nu faceti unu

jocu necuratu si periculosu d'intr'un'a d'in cele mai seriose cestiuni ce au cutriaratu candu-va natiunea.

Nu vomu potè deslegà neci cestiunea de natiunalitate pana candu nu ne vomu eluptà autonomi'a. Intre cofusele nostre raporte de statu natiunalitătiele nostre ne cãse potu orientà, cà aievea unde sunt, unde apartienù. Catièra este pamentulu unde locuimù? Ungari'a, tierele apatienatorie coronei st. Stefanu, imperiulu austriacu, imperiulu austro-magiaru èu magiaru-austriacu, Cisaltani si Transilvani'a; in realitate ce va fi d'in tôte aceste Oesterreich, Ungari'a si Austri'a, dualismu, pluralismu, federatiune, uniune personala sèu reala; sèu da de va confederatiune danubiana. Nu e mirare, cà capulu loru turburatu prin atâte teorie si doctrine de natiunalitate nu e in stare a se orientà. Pana candu pusetiunea Ungariiei nu va fi delineata precisu, si acèst'a numai prin sta verirea autonomiei nòstre se pote midiloci, pana atunc acèsta patria nu va fi atātu de atragàtoria pentru natiunalitătii, in càtu ele sè pota aflà in d'ins'a deplina liniscire; statulu acestu-a nu va ocupà una pusetiune atātu de respectabila si imposanta, in càtu tôte incercările de desmembrare si imbucatielire sè apara ca monstrii si fantasmie vane.

D'in asta cauza striga mai multi cu unulu a supr'a situatiunii comunisate, cà: caeterum censeo!

Pre terenulu reformelor interne, tocmai cestiunea de natiunalitate procurà unu argumentu bunu si potinte in contr'a comitatelor ci in favorea loru.

Daca comitatulu n'ar' existe, ar' trebui sè-lu creãm d'in respectulu cestiunii de natiunalitate.

Cumcà suntemu gat'a, in interesulu compatriotiloru nostri nemagiari, a face tôte câte le pretinde dreptatea si permite integritatea teritoriale a patriei nostre: dovèd'ea mai viua si nefalibile amu potè-o da chiaru pre cele municipieloru. Limb'a loru este eschisa d'in camera tierei, si acèst'a neci cà se pote altu cum; limb'a guvernului este cea magiara — acèst'a inca nu se pote altu cum fàra complicatiunea mecanismului aministrativu. De forulu si santuariulu guvernului remane inchisu d'inaintea loru. Recompens'a ar'obtienè-o in comitate, unde fie-care pote sè vorbèscă in limb'a sa materna la trebe comune, aude cetindu-se in limb'a sa legile tierei, si unu cuventu vede cà limb'a lui este apta pentru guvernare. Simtu ei bine pretiulu si marea importantia a impregiării acestei-a in privinti'a dezvoltării loru interne, si se abpescu cu taria càtra sistemulu municipal. Sè i lipsimù de ocaziunea, ca in càtu se pote sè-si vèda indestulii pretensiunile? Sè ne bucuràmù cà in acèst'a potemu aflà unu modu pentru indestulirea dorita.

Ingrigirile in privinti'a acèst'a pana acum s'au dovèditu pre deplinu neintemeiate. N'amù auditu, cà guvernulu sè fi avutu necasu cu vre unulu d'intre comitatele in care natiunalitătiele sunt in maioritate. Ce ne indreptatiese, ea sè sustienemu contrariulu pentru venturiu?

Deci dvostre v'ati alesu reu cestiunea de natiunalitate pentru a fauri d'in ea argiminte contr'a municipieloru. Procederea D-vostre in privinti'a acèst'a este forte raticita. D-vostre inse ati sciutu bine, cà la noi multi omeni au inca slabitunea de a privi cestiunea de natiunalitate dreptu cestiunea cà „eine este domnu aici.“ Or càtu de tare ar' fi petrunci de conceptulu mai ratiunale acei-cari asuda pre aren'a publicitătii si au influentia in caus'a de natiunalitate, sunt inca multi fàra indoièla acei-a in a earoru inima afla unu resnetu placutu atingerea de natiunii esclusive a magiarismului. Nu este omu, carui sè nu-i fia rusine a pasì in publicu cu asìe ce-va, netrbnic'a dorintia inse jace si acum ascunsa su peturele animei sale. D-vòstra sciti bine acèst'a, si pentru ace'a adusu inainte cestiunea de natiunalitate pentru cà se pareà unu bunu argumentu ad hominem spre nimicimù municipieloru. Acèsta cestiune de natiunalitate este unu obiectu favoritu d-vostre pentru cà-lu poteti exploatà.

Totu cestiunea de natiunalitate vi-au procuratu argumintele decidetorie si atunsi, candu ati facutu cestiunea sè inghita trebele comuni, delegatiunile, ministriulu comunu, armat'a comuna. Cum si potemu nò vorbi despre 6000 mile patrute si despre 15 milioane de suflete! Ce vremù noi, una mana de magiari, intre atâte elemente straine si inimice! Prin acèst'a ati impresat prin acèst'a ati spariatu si prin acèst'a ati adusu natiunea in pusetiunea presinte. Acum apucati de nou cestiunea de natiunalitate, voidu inse a o exploatà in alta direptiune. Acum voiti a maguli pre cei mai slabi cu acea, cà adesa vomu invetià noi pre natiunalitătii, numai!

dupa abdicarea mea de eri, cari ar' vrè sè voteze pentru mine, cu acèst'a dechiaru de nou, câ eu renunciu la candidatura, si rogu, pre on. comitetu electoralu, ca la neci unu casu sè nu lase a se votà pentru mine. Acestea le-amu cetitu cu ochii nostri. Cumu dîci dâra, câ numai in diu'a alegerei la 11. ore ai abdisu, candu in scrisorea de mai susu te provoci la abdicarea ti facuta cu o diua mai nainte (fâra scirea romanilor, deabuna sama numai in antea deachistiloru)? . . . Cu mistificare ti-ai inceputu activitatea aici la noi, cu mistificare o-ai si gatatu. Pentru noi inse a fostu si acèsta a scola de acele, la cari nu mai amblatu. Daca ai fi venitu si asceptatu Dta in loculu alegerei, si ai fi vedutu câ ai o minoritate neinsemnata de alegatori, si astfelu te-ai fi retrasu in contielegere cu toti alegatorii Dtale, apoi se potea precepe si aprobà o astfelu de procedura, dar' asiè precumu ai facutu, sè ierti a ti-o spune verde, a fostu o mistificare vatematoria, si noi enigm'a, ce nu o potusemu deslegà atunci, acumu o precèpemu destulu. Ni-pare reu, câ prin scrisorea Dtale publicata in Nr. 36. alu „Fedetatiunei”, ne-ai constrinsu a face unele revelatiuni, de cari bucurosi te-amu fi crutiatu. Dealtimepre pre langa totu respectulu, cu care remanemu, câtra Dta, ni-spunemu acea credintia, câ dupa cele template aici, cu greu te va mai primi vre unu cercu electoralu romanescu de candidatatu de deputatu.

Mai multi alegatori romani d'in cerc Carasielului

Romani'a.

(Fine.)*

13. Tòte lucrârile create in conformitate cu articlii precedenti d'in preuna cu accesoriile si dependintiele lor, voru trebui sè remana totu d'a-un'a efectate exclusivu de la acèsta destinatiune pentru ori-ce motivu ar' fi. Si sub-cestu raportu voru fi puse su garant'ia si ocrotirea dreptului internationalu. Comisiunea permanenta ce are a se institui in virtutea art. 7, va fi insarcinata, cu exclusiune de ori-ce alta ingerentia d'a administrà acele lucrâri in profitulu navigatiunei d'a veghià la mentinerea si conservatiunea lor si d'a le da tota desvoltarea ce trebuintiele navigatiunei voru potè reclamá.

14. Guvernele semnatorie presentulu actu se obliga a da comisiunei miste si organelor sale tota asistent'ia si totu concursulu de care voru potè avè trebuintia pentru executarea lucrârilor de arta si in generalu pentru totu ce privece la indeplinirea sarcinei lor.

15. Câtu pentru halagiulu bastimentelor, ele se voru stabili pe ambele margini ale fluviului.

16. Nu va fi permis d'a infintià in fluviu si aproape de marginile sale, mori, stavile, rote de irigatiune si alte constructiuni cari astupa albi'a fluviului sèu impedece comunicatiunea prin calea de halagiu.

17. Nu se va infintià pre un'a sèu pre cea lalta margine a fluviului, fie de câtra autoritatea teritoriale fie de câtra companie de comerciu sèu de navigatiune, fie in fine de câtra particulari, nici unu podu, nici debarcadera neci cheiuri, schele si alte stabilimente de acèsta natura ale caror planuri nu se voru fi comunicatu comisiunii miste, si nu se voru fi recunoscutu ca ne potendu compromite in nimicu efectele lucrârilor de imbunetate.

18. Comunele urbane si rurale reverane care ar' vol sè cladésca cu a loru cheltuiela lucrâri de una utilitate recunoscuta pentru nave, precumu lucrâri de accesu, etc., voru fi autorizate a percepe una tasa corespundietoria, care in tote casurile nu va fi de câtu echivalentulu esactu alu serviciului facutu, si a cârei percepere nu se va potè efectua de câtu exclusivu in sarcin'a navelor ce ar' vol sè profite de acestu serviciu.

Catîmea taselor ce au a se percepe sub acestu titlu va fi supusa la oprobatiunea prealabila a comisiunei miste.

19. Conditiiunile speciale sub care se voru potè efectua comunicatiunile de la o margine la cea-lalta prin ajutorulu de poduri si vase (bacs), se voru regulà de comisiunea mista intr'unu modu convenabilu pentru navigatiune

20. Conformu art. 2 si 7 ale presentulu actu comisiunea mista a Prutului va otari una tarifa a taselor de navigatiune care trebuie a se precepe la gur'a lui pentru rambursarea cheltueleuru de imbunetate

Acestu tarifu, dupa ce se va aprobà de Guvernu, se va alaturà acestui actu spre a avè acea-si potere si valoare ca si candu ar' face parte integrante d'in elu.

21. Productulu peagelor se va efectua: a) prin prioritate si preferintia la acoperirea cheltueleuru de administratiune si de intretinere a lucrârilor de corectiuni dupa seversirea lor; b) la plat'a dobendelor sumelor intrebuintiate pentru lucrârile de imbunetate; c) la amortisarea succesiva a acestui capitalu

22. Dupa rambursarea fondurilor intrebuintiate primitiv pentru lucrârile de corectiune si spre a se impuina sarcinele impuse navigatiunei, delegatii guvernelor semnatorie voru procede la o revisiune a dispositiunilor sale, si câtu va fi cu putintia catîmea taselor se va reduce, conser-

vandu totu deo-datavenitulu mediu socotitu necesariu pentru intretinerea in buna stare a navigabilitatii.

23. De o data cu tarifulu taselor, comisiunea mista va elaborà si unu regulamentu specialu pentru perceperea peagiurilor si administratiunea casei de navigatiune.

24. Operatiunile acestei case voru fi puse su controlu. Inspectorulu conformu art. 9 de mai susu, trebuie sè functiuneze ca organu alu comisiunei permanente.

25. Unu bilantiu alu operatiunilor casei de navigatiune, precumu si unu statutu aretatoru alu repartitiunei si alu intrebuintarii produselor tarifului, va fi presentatu anually de comisiunea mista guvernelor contractante.

26. Navigatiunea Prutului se va regisà de unu regulamentu de navigatiune si de politie elaboratu de comisiunea mista si aprobatu de cele trei guverne semnatorie; dupa ce va primi sanctiunea guvernelor, regulamentul se va alaturà presentulu actu spre a avè acea-si potere si valoare ca si candu ar' face parte intreganta d'intr'insulu.

27. Se intielege câ acestu reglementu va face lege nu numai in ceea ce privece polit'ia fluviala, dâra si pentru judecat'a contestatiunilor civile ce s'ar' potè nasce in urm'a exercitiului navigatiunei.

28. Pentru a se asigurà executiunea regulamentulu de politie in totu parcursulu Prutului, guvernele semnatorie se obliga a da ajutoru si asistentia inspectorulu si in genere totoror organelor comisiunei miste care voru fi insarcinate a veghià la mentinerea ordinei si regularitatii pre calea fluviala.

29. Déca ar' isbucni vre o epidemia, se voru potè infintià linie carantinesci pre Prutu inse se va staru cu tota silint'ia pentru a concilià pre câtu va fi cu potintia garantiilor sanitare cu trebuintiele comeriului si navigatiunei.

30. Bastimentele coborandu Prutulul voru fi francate de ori-ce controlu sanitaru; totu asemenea va fi si pentru bastimentele care venindu de la Dunare, pre câtu tempu vre epidemie nu va domni in provinciile reverane ale fluviului, bastimentele voru fi numai obligate sè presinte patent'a lor de sanetate la autoritatile schelelor unde voru popasi.

31. Perceperea drepturilor nu se va potè efectua de câtu la gur'a Prutului de revarsare in Dunare, si nu va trebui sè geneze in nimicu miscarea navigatiunei.

32. Unu postu Romanu se va asedià la gur'a Prutului si va da ajutorulu sèu, la casu de opozitiune, Comisarilor, inspectorulu navigatiunei, precum si agentilor insarcinati cu perceptiunea.

Comisiunea mista va cere la trebuintia concursulu autoritatii consulare competente.

33. Comisiunea mista si va avè sediulu la Bucuresci sèu la Galati.

Facutu la Diecembre 1866.

Semnati: Pr. Georgiu Stirbeiu
Eder Ofenberg.

(Adun. Nat.)

Siedinti'a d'in 17. Maiu.

D. S. Mihalescu desvolta interpelatiunea D-sale, in privint'ia alegerilor comunale d'in Bucuresci, asemenea si D. Al. Gulescu relateza câte-va fapte la care a asistatu.

D. Ministru de Interne declara, câ Consiliulu de Ministri a gasitu alegerile bune si l'au autorisatu ale supune aprobării Domnesci.

In acèsta cestiune au mai vorbitu D. Demetriu Ghica presiedintele Consiliului si D. V. Boerescu Mintru justitiei. Adunarea terminandu acesta cestiune, trece la discutiunea generala asupr'a proiectulu de adresa ca respunsu la discursulu tronului.

VARIETATI.

* (Noulu consiliu comunalu d'in Bucuresci s'au compus d'in membrii urmatoari: Gr. Cantacuzinu (primariu), Petru Gradisteanu, G. Dimitriade, Em. Pangalu, Al. Lazarescu, Dr. Dem. Danielopulu, Demitru Raducanu, C. D. Atanasiu, C. Aninosianu, N. Radulianu, Menelau Germanu, Panaitu Ionescu, Paulu Peretiu, Cristoforu Tabacovicu, Teodoru Radulescu, I. Em. Florescu, N. Paleologiu.

* * * Lucrârile fortificării Albei-Iulie curgu cu multu succesu; directorulu fortificatiunii generalulu Schull a sositu in dilele aceste in Alb'a-Iulia. — Tote in favorea pacii eterne!

* * * Foiele vieneze spunu, câ Turci'a a contratatu cu unu sitariu d'in Florisdorfu, ca s'è-lifereze, 10,000 dobe. Se pare câ Turci'a va avè acu-si mai multe dobe de câtu ostasi.

* * (?) Cetimu in „Magyar Állam”: „Comunctatea beserecésca unita d'in Logosiu si-au vepsitu de nou crucea vechia de langa cas'a comitatense, si anume crucea cu rosu, gradele d'in giuru cu verde si verfulu gradelor cu albu. Abid s'a uscatu vepsela, si intr'una frumosa demanetia se potea ceti pre crucea inscriptiunea urmatoria: „Eljen Deák Ferencz!” (sè traésca Franc. Deacu.) Quid hoc??

* * Sinodulu par. rom. d'in Clusiu a decisu a nu alege pentru congresulu latinu d'in Pest'a, si face representatiune ordenariatulu pentru a conchiama sinodu diecesanu, — spune „Gaz. Tr.”

Nr. 66—1869. (Publicatiune.) In numele societatii literarie sociale „Romani'a“ a studentilor Romani d'in Vien'a, venimu cu viua placere a aduce la cunoscint'ia onoratulu publicu Romanu, si cu deosebire a acelor. P. T. Domni si mareanemosi binefacatori cari prin ofertele sale se grabira a ne da mana de ajutoru intru realizarea dorintieilor nostre si scopulu acestei societati — cumcà un'a d'in cele mai ardiende dorintie o vedemu realizata dupa devingerea multor obstacule, adeca infintiarea unui „Cabinetu de lectura.”

Totu una data venimu a rogà pre Onoratele redactiuni, si pre On. D. literati romani cari binevoira pana acum a ne onorà cu câte unu esemplariu d'in pretiutele sale diuarie si operate literarie, precum si pre toti DD. Onoratori, colegi si amici, cari voru binevol a ne onorà societatea nostra cu scrisori etc., cari cadu in sfer'a si afacerile ei, sè binevoiesca a se adresà de aici inainte:

Societati literarie-sociale
„Romani'a“ Vien'a (Stadt, Fleischmarkt Nr. 12.)*
Vien'a, 7 Maiu 1869 st. n.

In numele societatii „Romani'a“

Presiedinte	Secretariu
C. Aronovicu,	A. P. Alexi.
st. de med.	a. de filos.

Sciri electrice.

Parisu, 10. iuniu. „Journal Officiel“ publica decretulu imperatescu, care conchiama camer'a la una siedintia extraordinaria pre 28. l. c. pentru a verificà mandatele deputatiloru.

Parisu, 10. iuniu. Unu articlu alu diuariulu „Peuple“, suscrisu de Duvernois, dice: „Trebuie a se luà in consideratiune dreptiunea opiniunii publice. Deci trebuie a se primi programulu centrulu d'in stanga ca una parte a institutiunilor, mai de parte a constringe maioritaea ca sè ièe marea initiativa si a-i castigà respectu inaintea tierci.”

Parisu, 10. iuniu. Asèra s'au facutu pre boulevardulu Montmartre dispusetiuni preventive; patrulu au cutrieratu stradele; comunicatiunea fu intrerupta. Inca nu se scie, câ ore alinatu-s'au turburârile.

Brusel'a, 10. iuniu. Comisiunea senatulu respinse legea relativa la delaturarea arestarii pentru detorie.

Parisu, 10. iuniu. „Gazette des Tribunaux“ spune câ asèra cam la 50 de lucratori autcutrieratu stradele Parisulu si boulevardulu Montmartre, cantandu cantece revolutiunarie. La 11 ore se inchisera tôte cafenelele si boltele. Sergentii cetatii, una compania a gardei cetatienesci una parte a cavaleriei inchisera tôte intrârile la boulevardu. De asemenea-s'au intemplatu turburâri seriose si pre boulevardulu Belleville si pre piati'a Bastilei. Pre boulevardulu Belleville si in Faubourg du Temple conspiratorii sparsera tôte lampele de pre strade, aprinsera boltele in cari se vendeau diurnale, si au jefuitu una cafenea. Ordenca fu restituita prin militia pre la 1 ora dupa mediulu noptii. In Nantes se descarcara doue puse asupr'a trupelor. Una banda carea voia a aprinde bunurile deputatulu Gaudinu, fu imprasciata.

Parisu, 11. iuniu. „Gazette de Tribunaux“ spune, câ turburârile s'au re'noitu a sèra pre boulevardulu Montmartre; una banda de conspiratori cutrierâ pre la 9½ ore stradele d'in Montmartre intonandu marseles'a. Cam la 200 de sergenti respinsera band'a in stradele marginarie. Cetatea fu cutrierata tota noptea de patrulu de cavaleria.

Asemene scene se intemplara si pre piati'a Hotel Ville. Polit'ia respinse energiosu pre turburâtorii de linnisce. La 11 ore noptea se aretara pre boulevardulu Montmartre 150 de individi, derimandu chiosculu, pentru a impedece inaintarea cavaleriei de asemenea se sparsera si tôte lampele. Partea acèst'a a boulevardulu e intunecata de totu si domnesce una iritatiune mare. S'au facutu arestâri forte multe. In Rue Vivienne fure arestati mai multi individi, cari voiau a strabate in bolt'a fabricatoriulu de arme Lefaucheu.

*) Cele lalte On. Redactiuni sunt rogate cu tota venertatiunea a reproduce acèsta publicatiune in colonele stimatelor sale diuarie.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu:

ALESANDRU ROMANU.

*) Vedi nr. 60. „Fed.”

